

**นโยบายการบริหารจัดการลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิภาพ
ของผู้บริหารระดับสูง ที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมลดการใช้
บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืนของประชาชน
ที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันปราจีนบุรี**

**Efficient Management Policy of Plastic Packaging Usage Reduction
Implemented by Top Management Affecting People's Attitude and Plastic
Packaging Usage Reduction Behavior in a Sustainable and Effective
Manner among Customers in Robinson Prachinburi**

นางสาวสุมาลี ฤทธิ์ไธสง

บทคัดย่อ

ปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกได้ประสบปัญหาขยะพลาสติกล้นเมือง ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพการดำรงชีวิตของมนุษย์ นานาประเทศจึงได้กำหนดมาตรการต่างๆ ในการลดปริมาณขยะอย่างจริงจัง รวมถึงประเทศไทยที่ได้มีการขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการห้างสรรพสินค้าและผู้ประกอบการร้านค้าปลีก ลด ละ เลิก ให้บริการถุงพลาสติกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นมา บริษัท โรบินสัน จำกัด (มหาชน) เป็นหนึ่งในผู้ประกอบการที่ให้ความสำคัญกับการรณรงค์ลดใช้ถุงพลาสติกมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2559 และมีกระแสดอรับจากลูกค้าเป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษานโยบายการบริหารจัดการลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารระดับสูง ที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืนของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความประทับใจในนโยบายการบริหารจัดการลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกของผู้บริหารระดับสูงในระดับมาก ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับพฤติกรรมการลดใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืนของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันจังหวัดปราจีนบุรี และนอกจากนี้ผลการศึกษาวิจัยยังพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกันมีผลทำให้พฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืนของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันจังหวัดปราจีนบุรีมีความแตกต่างกันด้วย

คำสำคัญ : ปัจจัยส่วนบุคคล ทัศนคติ นโยบาย พฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก

Abstract

Presently, many countries across the world have encountered the problems of plastic waste overflowing affecting the environment and the quality of life of humans. In this regard, various measures have been formulated by countries seriously to reduce waste. Thailand is no exception. Thailand has requested cooperation from department store operators and retail store operators to reduce and stop providing plastic bags since January 1, 2020 onwards. Robinson Public Company Limited is one of the operators that emphasize on the campaign to reduce the use of plastic bags since 2016 and has received positive feedback from its customers. As this result, the researcher was interested to study the efficient management policy of plastic packaging usage implemented by top management affecting the plastic packaging usage attitude and behaviors in a sustainable and effective manner. The results of this study indicated that people were highly impressed with the management policy of plastic packaging usage reduction implemented by top management. An aspect was positively related with plastic packaging usage reduction behaviors in sustainable and effective manner. Besides, the results showed that the respondents with different age differently influenced plastic packaging usage reduction behaviors in sustainable and effective manner.

Keywords: Personal factors, Attitude, Policy, Plastic packaging usage reduction behaviors

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกได้ประสบปัญหาขยะพลาสติกล้นเมือง ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพการดำรงชีวิตของมนุษย์ นานาประเทศจึงได้กำหนดมาตรการต่างๆ ในการลดปริมาณขยะอย่างจริงจัง รวมถึงประเทศไทยที่ได้มีการขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการห้างสรรพสินค้าและผู้ประกอบการร้านค้าปลีก ลด ละ เลิก ให้บริการถุงพลาสติกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นมา บริษัท โรบินสัน จำกัด (มหาชน) เป็นหนึ่งในผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการนี้ และได้ให้ความสำคัญกับการรณรงค์ลดใช้ถุงพลาสติกมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2559 มีการกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้ลูกค้าลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก เช่น การให้

คะแนนสะสม 10 คะแนน การบริการห่อสินค้าแทนการใช้ถุงพลาสติก และบริการส่งของถึงที่ จอดรถ เป็นต้น ซึ่งมีการตอบรับจากลูกค้าเป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ ศึกษานโยบาย การบริหารจัดการลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหาร ระดับสูง ที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิผลอย่าง ยั่งยืนของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันปราจีนบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายการบริหารจัดการลดการใช้บรรจุภัณฑ์ พลาสติกที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารระดับสูง มีผลต่อพฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก ที่มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืนของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันจังหวัดปราจีนบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีผลต่อพฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มี ประสิทธิผลอย่างยั่งยืนของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันจังหวัดปราจีนบุรี
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการปรับพฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกของ ประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันจังหวัดปราจีนบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

1. ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายการบริหารจัดการลดการใช้บรรจุภัณฑ์ พลาสติกที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารระดับสูง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมลดใช้ บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืนของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสัน จังหวัดปราจีนบุรีในทิศทางเดียวกัน
2. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกันมีผลทำให้พฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์ พลาสติกที่มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืนของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันจังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ประชาชนที่เข้ามาซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าโรบินสัน จังหวัดปราจีนบุรี

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้ทำการศึกษาตัวแปรต้น ประกอบด้วย นโยบายการลดใช้บรรจุ ภัณฑ์พลาสติกของผู้บริหารระดับสูง และศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรม การลดใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันปราจีนบุรี

ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการศึกษาครั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2562 ถึง 31 มีนาคม 2563

ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน จังหวัดปราจีนบุรี

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ทฤษฎีนโยบาย มีนักวิชาการหลายท่านให้คำจำกัดความไว้ดังนี้ A.R. Leys Wayne (อ้างถึงใน วิศวกร เบ้าทอง, 2560) , Willam T. Greenwood (อ้างถึงใน ธัญวรรณ์ แจ่มใส, 2558) , McNichols (อ้างถึงใน เกียรติวัฒน์ วิชาญกาญจน์, 2561) และ Stecklein (อ้างถึงใน ธนเสฏฐ์ สุภาภาศ, 2562) ได้ให้ความหมายที่กล่าวโดยสรุปได้ว่า นโยบาย หมายถึง หลักการและแนวทางในการปฏิบัติที่เกิดจากการไตร่ตรองอย่างลึกซึ้งของผู้บริหารระดับสูง เป็นข้อกำหนดกว้างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจดำเนินการเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่วนมากจะประกาศไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อการบริหารจัดการอย่างมีระบบและเป็นทางการ สำหรับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ Van Meter, Donald S. และ Van Horn, Carl E. (อ้างถึงใน อลงกต แพนสนธิ, 2557) ได้กล่าวถึง กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วยตัวแปร 6 ตัว คือ มาตรฐานนโยบายและวัตถุประสงค์ , ทรัพยากรนโยบาย , การสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการเสริมแรง , ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ สมรรถนะของทีมงาน , เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ ความตั้งใจของผู้ปฏิบัติงาน

- ทฤษฎีประสิทธิภาพและประสิทธิผล Peter F. Drucker (อ้างถึงในบทความ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล, 2557) ได้กล่าวไว้ว่า “Efficiency is doing things right. Effectiveness is doing the right things.” หมายถึง ประสิทธิภาพคือการทำสิ่งต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ประสิทธิภาพคือการทำสิ่งที่ถูกต้อง การที่จะทำงานให้มีประสิทธิผลได้ต้องปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพก่อนเสมอ

- ทฤษฎีประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย 1) อายุ ซึ่งเป็นเครื่องบ่งชี้ความสามารถในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ และการทำความเข้าใจในเนื้อหา อีกทั้งยังบ่งชี้ถึงความสนใจในประเด็นต่างๆ โดย ปราโมทย์ และ ธีรพันธ์ (อ้างถึงใน ศรีธัญพร อินทร์ใจเอื้อ, 2559) กล่าวไว้ว่า สังคมส่วนมากมักใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการกำหนดบทบาทและสถานภาพของบุคคล มีการแบ่งกลุ่มคนตามช่วงวัยเรียกว่า Generation ประกอบด้วย Generation B (Baby boomer) หรือ เจนบี คือประชากรที่เกิดในปี พ.ศ.2486-2503 (77 - 60 ปี) เป็นยุคที่เริ่มมีโทรทัศน์ขาวดำ วิทยุ โทรานซิสเตอร์ ลักษณะเด่นคือการทำงานหนัก ยอมตายในหน้าที่เพื่องาน รู้จักใช้จ่ายและเป็นผู้นำทางความคิด Generation X หรือ เจนเอ็กซ์ คือประชากรที่เกิดในปี พ.ศ.2504-2524 (59-39 ปี) เป็นยุคที่เริ่มมีวีดีโอ เกมคอมพิวเตอร์ โซนีวอร์กแมน จึงเป็นรุ่นที่รับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีได้เร็ว Generation Y หรือ เจนวาย เป็นประชากรที่เกิดในปี พ.ศ.2525-2546 (38 - 17 ปี) เป็นยุคที่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ชอบเทคโนโลยีและความรวดเร็ว Generation Z หรือ เจนแซด ปัจจุบันถือเอาประชากรที่เกิดหลังปี พ.ศ.2546 (น้อยกว่า 17 ปี) เป็นยุคที่เกิดมาพร้อม Digital และ Social network เป็นช่วงวัยที่มีความหลากหลายทางสังคม ยอมรับเพศทางเลือกมากขึ้น มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และเทคโนโลยีทุกด้าน 2) เพศ แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง เพศที่แตกต่างกันจะนำมาซึ่งความคิด ทัศนคติ รสนิยม ตลอดจนพฤติกรรม การติดต่อสื่อสารที่แตกต่างกัน 3) ระดับการศึกษา

ซึ่งจะมีผลต่อความสามารถในการเลือกรับข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

4) สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านอาชีพ เป็นเครื่องบ่งชี้ช่วงเวลาที่เปิดรับข้อมูลข่าวสาร รวมถึงแนวโน้มความสนใจในข้อมูลข่าวสารประเภทต่างๆ ปัจจัยด้านรายได้ เป็นเครื่องบ่งชี้ฐานะทางเศรษฐกิจที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ บ่งบอกถึงศักยภาพในการดูแลตนเอง อำนาจการใช้จ่าย การบริโภคข้อมูลข่าวสาร (วีรชัย ผ่องศรี, 2559)

- ทฤษฎีทัศนคติ ฉลอง ภิมรัตน์ กล่าวไว้ว่า ทัศนคติมีลักษณะเป็นนามธรรม มีความคิด ความเชื่อ จนก่อให้เกิดแรงจูงใจของบุคคลที่พร้อมจะแสดงออกทางพฤติกรรมที่จะกระทำหรือ ละเว้นการกระทำต่างๆ เมื่อบุคคลมีทัศนคติเกิดขึ้นก็จะมีแรงจูงใจในแนวทางนั้น และส่งผลต่อ พฤติกรรมการแสดงออกในแนวทางเดียวกัน (เหมือนตะวัน สุทธิวิจิตร, 2559) ในทำนอง เดียวกันชิมบาร์โด และคณะ กล่าวไว้ว่า ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม มีความเชื่อมโยงกัน การที่บุคคลจะเปลี่ยนทัศนคติจะขึ้นอยู่กับความรู้ที่ได้รับ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และทัศนคติก็ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

- ทฤษฎีพฤติกรรมมนุษย์ แนวคิดและทฤษฎีของนักวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยม เชื่อว่า สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลได้โดยใช้สิ่งเร้าที่บุคคลต้องการมากำหนดการกระทำ และการใช้แรงเสริมหรือรางวัลมาทำให้พฤติกรรมที่ต้องการเกิดขึ้นอีกจนกลายเป็นพฤติกรรม ที่ถาวรและสม่ำเสมอ และการเสริมแรงในด้านบวกจะให้ผลลัพธ์ได้ดีกว่าการเสริมแรงในด้านลบ (อรุณี โรจนไพบุลย์, 2651)

- แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ไพบูลย์ พงศบุตร กล่าวไว้ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะยาว กระจาย ผลประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่ และผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีการให้ความร่วมมือ อย่างใกล้ชิด (ไชยฤทธิ์ อนุชิตวรวงศ์ , 2561) การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องอยู่บนพื้นฐานความสมดุล ขององค์ประกอบ 5 ประการ คือ เศรษฐกิจ สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มนุษย์ และ เทคโนโลยี (กันยพร ชีระเวคิน, 2560)

- นโยบายภาครัฐต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม ภาครัฐได้พิจารณา (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ.2561 – 2573 (Thailand's Roadmap on Plastic Waste Management 2018 – 2030) และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ.2561 – 2565 (Action Plan on Plastic Waste Management 2018 – 2022) เพื่อเป็นกรอบ และทิศทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกของประเทศไทย ด้วยแนวคิด การจัดการพลาสติกตลอดวงจรชีวิต (Life Cycle) และหลัก 3R โดยกำหนดระยะเวลาในการ ดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตั้งแต่ พ.ศ.2561-2573 กำหนดเป้าหมายที่ 1 ให้ลดและเลิกใช้ พลาสติกประเภท พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (Cap Seal) ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ผสมสารออกโซ่ (Oxo) ไมโครบีด (Microbead) ถุงพลาสติกหุ้มขนาดความหนาน้อยกว่า 36 ไมครอน กล่องโฟม บรรจุอาหาร แก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว และหลอดพลาสติก ภายในปี พ.ศ.2565

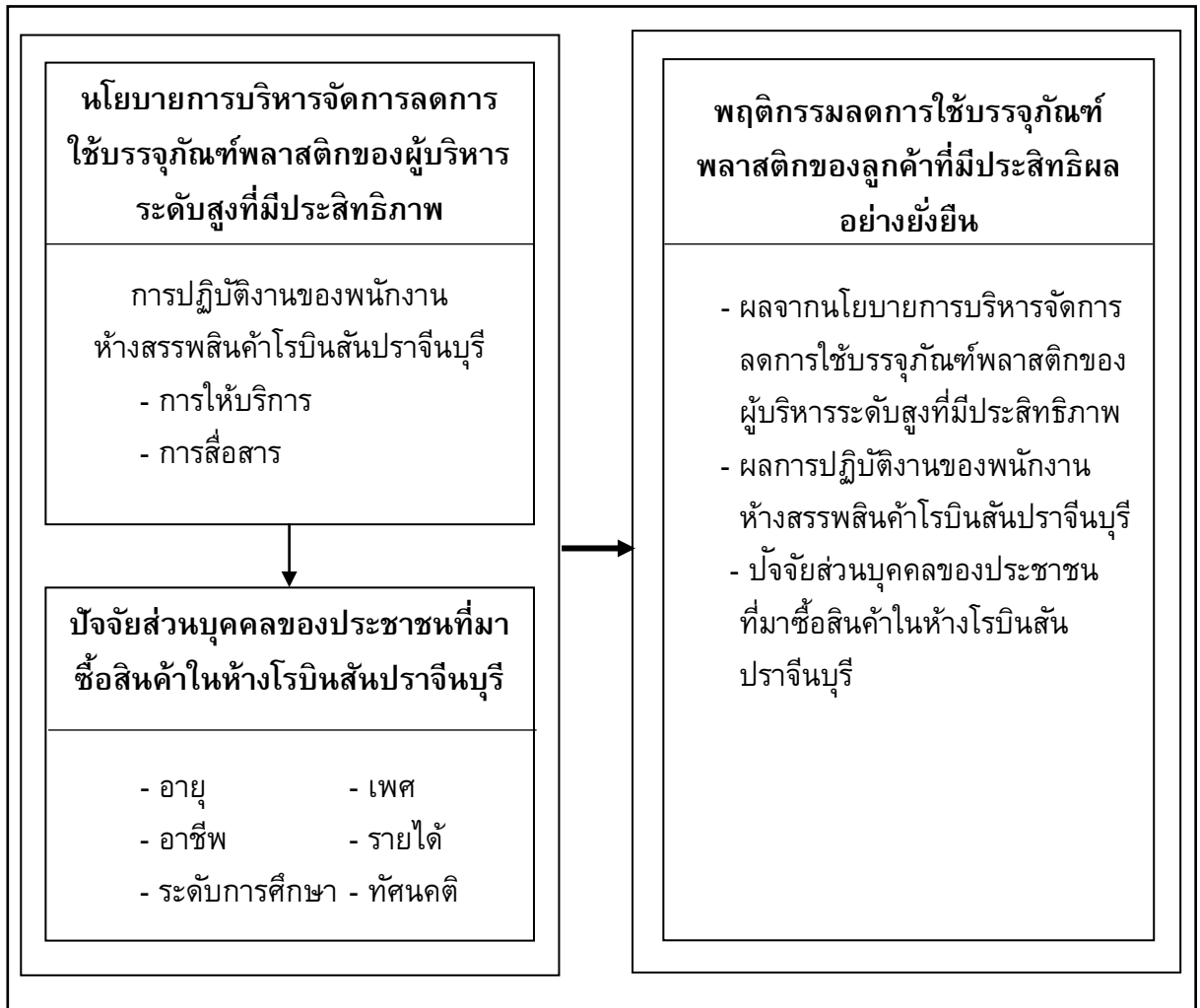
เป้าหมายที่ 2 กำหนดให้มีการนำขยะพลาสติกกลุ่มเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์ร้อยละ 100 ภายในปี 2570

- บริษัท โรบินสัน จำกัด (มหาชน) ประกอบธุรกิจค้าปลีกประเภทห้างสรรพสินค้าภายใต้ชื่อ “โรบินสัน” และศูนย์การค้าภายใต้ชื่อ “โรบินสันไลฟ์สไตล์” หนึ่งในสถานประกอบการที่ขานรับนโยบายภาครัฐลดแจกถุงพลาสติกช้อปปิ้ง 100% มีนโยบายให้คะแนนเดอะวันการ์ต 10 คะแนน เมื่อลูกค้าปฏิเสธการรับถุงพลาสติก และหากนำถุงผ้าของโรบินสันกลับมาใช้ในการช้อปปิ้งก็จะให้คะแนนเพิ่มอีก 10 คะแนน รวมเป็น 20 คะแนน นอกจากนี้ยังมีมาตรการให้บริการลูกค้าเพื่ออำนวยความสะดวกเช่น บริการกล่องลังกระดาษฟรี มีบริการห่อสินค้าด้วยกระดาษทิชชู-เปเปอร์หรือกระดาษห่อของขวัญ และมีบริการพิเศษ ให้พนักงานช่วยดูแลนำสินค้าใส่รถเข็นนำไปส่งถึงที่จอดรถ

- ผศ.อัจฉราพรรณ ลีพันธ์ และ ผศ.วิชญ์ เหลืองลออ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง เจตคติและพฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนร้อยละ 55 คิดว่าโครงการฯ ประสบผลสำเร็จ ส่วนอีกร้อยละ 45 คิดว่าโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากความเคยชิน คนไม่มีจิตสำนึก ถุงพลาสติกมีความสะดวกเป็นสิ่งจำเป็น ยังไม่มีวัสดุอื่นทดแทนได้ดี ขาดการรณรงค์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ผู้ขายยังคงนำสินค้าใส่ถุงพลาสติกให้และขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ

- ปาลิดา สามประดิษฐ์ (2560)¹⁷ ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้ข่าวสาร ทศนคติ และความรับผิดชอบทางสังคม ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ถุงผ้าบรรจุสินค้าที่ซื้อจาก Tops Market ของคนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ถุงผ้าบรรจุสินค้าที่ซื้อจาก Tops Market ของคนในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านทศนคติไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจ

กรอบแนวคิด



วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันจังหวัดปราจีนบุรี กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (สุนทร โคตรบรรเทา.2560 : 334) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน และเพื่อให้การวิจัยมีความเชื่อมั่นมากขึ้น จึงเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีกจำนวน 16 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน ทำการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัย ความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ส่วนประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ จำนวน 5 ข้อ เป็นคำถามแบบเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว โดยใช้มาตราวัดนามมาตรา

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความประทับใจในนโยบายการบริหารจัดการลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกของผู้บริหารระดับสูง บมจ.โรบินสัน จำนวน 15 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต ใช้มาตราวัดช่วงมาตรา

ส่วนที่ 3 ทศนคติของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีต่อการลดใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต ใช้มาตราวัดช่วงมาตรา

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสัน จังหวัดปราจีนบุรี (3 ข้อ) ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต ใช้มาตราวัดช่วงมาตรา

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นอื่นๆ เป็นข้อคำถามแบบเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะความคิดเห็นอื่นๆ เพิ่มเติม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ การใช้ภาษาและความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและโครงสร้าง แล้วนำมาทำ pilot study เพื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่น พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.923

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้รวบรวมจาก 2 แหล่ง คือ ข้อมูลปฐมภูมิ จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คนและข้อมูลทุติยภูมิ คือ บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัย อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

5. สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับการอธิบายลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับการอธิบายการรับรู้ ความประทับใจ และทัศนคติของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันจังหวัดปราจีนบุรีที่มีต่อนโยบายการบริหารจัดการลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกของผู้บริหารระดับสูง บมจ.โรบินสัน รวมถึงพฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันจังหวัดปราจีนบุรี

4.2 สถิติอ้างอิง ประกอบด้วยการแจกแจงแบบที (t-test) สำหรับการทดสอบความแตกต่างของประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Anova) สำหรับการทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่มีค่ามากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป กรณีผลการทดสอบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต้องทำการทดสอบเป็นรายคู่ต่อไป เพื่อดูว่าคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันโดยใช้วิธีของเซฟเฟ่ และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) สำหรับวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันปราจีนบุรีที่มีต่อนโยบายการบริหารจัดการลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกของผู้บริหารระดับสูง กับพฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืน ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร (ชานินทร์ ศิลป์จารุ , 2560 : 175)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ชุด มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .914 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ส่วนที่ 1 ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 74 มีอายุระหว่าง 17-38 ปี การศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้ระหว่าง 5,001 – 15,000 บาทต่อเดือน

ส่วนที่ 2 การรับรู้และความประทับใจในนโยบายการบริหารจัดการลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกของ บมจ.โรบินสัน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับมาก โดยรับข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียมากที่สุด ด้านความประทับใจในนโยบาย โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ประชาชนมีความประทับใจในระดับมาก

ส่วนที่ 3 ทศนคติของประชาชน ที่มีต่อการลดใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีทัศนคติในระดับเห็นด้วย ยกเว้นในเรื่องของความรู้สึกขัดเขินเมื่อต้องใช้ถุงผ้า ความไม่สะดวกในการดำรงชีวิต และทำให้รู้สึกดูมีสนิมลดน้อยลง ประชาชนมีทัศนคติในระดับไม่แน่ใจ

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกของประชาชน เมื่อสิ้นสุดโครงการรณรงค์ของ บมจ.โรบินสัน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่ามีความถี่ในระดับบ่อยๆ ในด้านพฤติกรรมการปฏิเสธการรับถุงพลาสติก การชักชวนเพื่อนและคนใกล้ตัวให้ลดใช้ถุงพลาสติกด้วย และการเลือกใช้ถุงพลาสติกใบใหญ่เพียงใบเดียว

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ พบว่าประชาชนอยากให้มีการรณรงค์ลดใช้ถุงพลาสติกต่อไป จำนวน 3 คน เห็นว่าควรแนะนำเพื่อน ๆ ให้ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก จำนวน 1 คน เห็นว่าการลดใช้ถุงพลาสติกควรมีการปลูกฝังให้กับเด็กตั้งแต่ยังเล็ก รวมถึงการปลูกฝังเรื่องการใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างรู้คุณค่า จำนวน 1 คน เห็นว่า หากห้างดีให้บริการถุงพลาสติกควรเปลี่ยนเป็นถุงกระดาษให้ลูกค้าแทน เนื่องจากบางครั้งลูกค้าไม่ได้เตรียมถุงผ้ามาจำนวน 1 คน และเห็นว่าทางดีให้บริการถุงพลาสติกอาจจะไม่ได้ช่วยลดการใช้ถุงพลาสติกอย่างแท้จริง เพราะถุงที่ได้จากการซื้อสินค้าสามารถนำไปเป็นถุงขยะได้ แต่เมื่องดให้บริการแล้วก็ต้องซื้อถุงขยะอยู่ดี

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายการบริหารจัดการลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารระดับสูง มีผลต่อพฤติกรรมการลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืนของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายการบริหาร

จัดการลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารระดับสูงโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิภาพ อย่างยั่งยืนของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันจังหวัดปราจีนบุรีอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ปาลิดา สามประดิษฐ์ (2560) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้ ข่าวสาร ทศนคติ และความรับผิดชอบต่อสังคม ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ถุงผ้าบรรจุสินค้า ที่ซื้อจาก Tops Market ของคนในกรุงเทพมหานคร ที่ระบุไว้ว่า ปัจจัยด้านทัศนคติไม่ส่งผลต่อ การตัดสินใจใช้ถุงผ้าบรรจุสินค้าที่ซื้อจาก Tops Market ของคนในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากในปี พ.ศ.2560 ภาครัฐยังไม่มีการจัดการขยะพลาสติกอย่างเป็นรูปธรรม ประชาชนยังไม่ตระหนักถึงผลกระทบและภัยอันตรายจากขยะพลาสติก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีผลต่อพฤติกรรมลดการใช้บรรจุ- ภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสันจังหวัด ปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกันทำให้พฤติกรรมลดใช้ บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนของประชาชนที่มาซื้อสินค้าในห้างโรบินสัน จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชน Gen B มีความถี่ในการปฏิเสธการรับถุงพลาสติกน้อยกว่า Gen อื่นและ Gen B มีความถี่ในการชักชวน เพื่อน และคนใกล้ตัวให้ลดใช้ถุงพลาสติกด้วยน้อยกว่า Gen Y และ Gen Z ซึ่งสอดคล้องกับ วสุดา รังสิเสนา ณ อยุธยา และ อาษา ตั้งจิตสมคิด (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านสื่อออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยผู้บริโภคที่มีอายุมากกว่า 50 ปีมีความแตกต่างกับทุกช่วงอายุปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคน ในยุค Gen X , Y , Z เป็นรุ่นที่เป็ดรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ได้รวดเร็ว โดยเฉพาะ Gen Y และ Gen Z มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีและโซเชียลมีเดีย ที่สามารถสื่อสารและบอกต่อเรื่องราวได้อย่างง่ายดาย ทำให้มีความถี่ในการชักชวนเพื่อนและ คนใกล้ตัวให้ลดใช้ถุงพลาสติกด้วย มากกว่า Gen B

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1.1 ทุกภาคส่วน ควรให้ความสำคัญ และดำเนินกิจกรรมรณรงค์ลดใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก อย่างต่อเนื่อง จนเป็นค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคม เพื่อให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

1.2 ควรมีการปลูกฝังทัศนคติและจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชน เพื่อเป็น พื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ดี อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ทดแทนพลาสติกที่สามารถอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตให้กับคนในสังคม โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

1.4 ควรพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี ตลอดจนการให้ความรู้ด้านการจัดการขยะในครัวเรือนอย่างเหมาะสมตามสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนและสามารถทำได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยในทำนองนี้ในพื้นที่ชุมชนอื่นๆ อย่างทั่วถึง เพื่อให้ทราบทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนที่หลากหลายและครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นนอกเหนือจากนโยบายของผู้บริหารระดับสูง ที่อาจมีผลกระทบต่อพฤติกรรมลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนของประชาชน
3. ควรมีการศึกษาวิจัยชุมชนต้นแบบในการบริหารจัดการขยะพลาสติกที่ประสบความสำเร็จ ตลอดจนศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการแนวใหม่ที่เหมาะสมกับวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในแต่ละชุมชน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลให้การบริหารจัดการขยะพลาสติกมีโอกาสประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2562). ((ร่าง)Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ.2561-2573 และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ.2561-2565. ค้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2562. จาก www.pcd.go.th/Info_serv/File/PlasticRoadmap
- กันยพร ชีวเวคิน. (2560). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกิจการเพื่อสังคมด้านอุตสาหกรรมอาหารอินทรีย์ในประเทศไทย. คุษฎีนิพนธ์สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยสยาม.
- เกียรติวัฒน์ วัชฎากาญจน์. (2561). แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 6 นโยบายและแผนการศึกษาของชาติกับการพลศึกษา. ค้นเมื่อวันที่10พฤศจิกายน2562. จาก <http://kiat2504.blogspot.com/2018/11/6.html>
- ไชยฤทธิ์ อนุชิตวรวงศ์. (2561). การศึกษาแนวทางการปรับปรุงการดำเนินนโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี.วิจัยรายบุคคลหลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- ชนเสฏฐ์ สุภาภาศ. (2562). ยุทธศาสตร์การส่งเสริมศักยภาพการวิจัยและพัฒนาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต3. โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเปลี่ยน สพฐ. ปีงบประมาณ2561.กระทรวงศึกษาธิการ.
- ธัญวรัตน์ แจ่มใส. (2558). การศึกษาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะและการนำนโยบายรับจำนำข้าวของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ชินวัตรไปปฏิบัติในจังหวัดสุรินทร์. ปรชฎา คุษฎี-บัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSSและAMOS. พิมพ์ครั้งที่ 17. นนทบุรี. บริษัท เอส.อาร์.พรินต์ติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.

ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล. (2557). ประสิทธิภาพประสิทธิผล. ค้นเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2562.

จาก <http://www.thailibrary.in.th/2014/12/11/effectiveness/>

ปาลิดา สามประดิษฐ์ (2560)17 ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้ข่าวสาร ทักษะคิด และความรับผิดชอบทางสังคม ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ถุงผ้าบรรจุสินค้าที่ซื้อจาก Tops Market ของคนในกรุงเทพมหานคร ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริโภคที่ใช้บริการ Tops Market จำนวน 400 คน ในเขตห้วยขวาง เขตดินแดง เขตลาดพร้าว และเขตปทุมวัน

ผศ.อัจฉราพรรณ ลิ้มพันธ์ , ผศ.วิษณุ เหลืองลออ. (2557). เจตคติและพฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 34 : 70-88.

วริศรา เบ้าทอง. (2560). ปัจจัยความน่าเชื่อถือและความพึงพอใจของประชาชนที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการงานปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายนาแซงอำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม

วีรัชย์ ผ่องศรี. (2559). การวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของข้าราชการทหารเรือสำนักงานตรวจสอบภายในทหารเรือ. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม.

ศรัณย์พร อินทร์ใจเอื้อ. (2560). ทักษะคิดและพฤติกรรมการเลือกซื้อบ้านเดี่ยวของประชากรในแต่ละช่วงอายุในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุนทร โคตรบรรเทา. 2560. หลักการทำและการเขียนวิทยานิพนธ์และการวิจัย. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์ปัญญาชน.

เหมือนตะวัน สุทธิวิจิตร. (2559). การเปิดรับความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ชมรายการต่อดิจิทัลทีวีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อรุณีย์ ไรจนไพบูลย์. (2561). เอกสารการสอนรายวิชาพฤติกรรมมนุษย์เพื่อการพัฒนาคน. ค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2562. จาก <http://portal5.udru.ac.th/ebook/pdf/upload/18S5B4YNB.dB380d.98Y.pdf>

อลงกต แพนสนิท. (2557). การนำนโยบายไปปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.